

Beeldvorming van studenten en docenten is veelal positief

Biologische landbouw heeft bescheiden plek in regulier groen onderwijs

Voor de groei van de biologische landbouw is het noodzakelijk dat meer ondernemers gaan omschakelen. De studenten in het groen onderwijs van nu zijn mogelijk de omschakelaars van straks. Of ze adviseren daarbij. Komen zij tijdens hun opleiding in aanraking met biologische landbouw? En wat is hun beeld daarvan?

TEKST MARCEL VIJN, JORIEKE POTTERS & MICHAELA VAN LEEUWEN | FOTO'S TASKFORCE MULTIFUNCTIONELE LANDBOUW

Om meer zicht te krijgen op de plek van biologisch in het groen onderwijs, hield Praktijkonderzoek Plant en Omgeving van Wageningen UR een enquête onder ruim honderd studenten van verschillende opleidingen. Ook werd gekeken naar de beeldvorming onder ongeveer tachtig docenten. Zij spelen immers een belangrijke rol bij het kennismaken met en de beeldvorming over biologische landbouw.

Veel studenten komen helemaal niet in aanraking met biologische landbouw

Niet ingebed

Biologische landbouw heeft een bescheiden plek in het groen onderwijs. Meer dan de helft van de studenten komt tijdens de opleiding weliswaar op de een of andere manier in aanraking met biologische landbouw, maar dit is in de meeste gevallen alleen tijdens een bedrijfsexcursie. Minder dan de helft van de studenten ziet het onderwerp terugkomen in colleges en leerboeken. En als dat gebeurt, is het meestal als onderdeel van een ander vak zoals bodemkunde of bedrijfskunde. Deze lessen concentreren zich vaak op de basisbeginselen en de voor- en nadelen van biologische landbouw. Sommige studenten voeren een (stage)opdracht uit waarbij zij gangbare en biologische bedrijfssystemen met elkaar vergelijken. Soms komt biologisch min of meer toevallig aan de orde tijdens een presentatie of een

stage. Een aantal studenten vindt biologische landbouw niet in het studieprogramma en gaat zelf op zoek naar mogelijkheden om het onderwerp te bestuderen. Zij doen dit via losse opdrachten, een stage of een afstudeervak. Daarnaast komen studenten in hun vrije tijd met biologische landbouw in aanraking via eigen activiteiten, via vrienden, klasgenoten, familie of door evenementen bij te wonen.

Dat neemt niet weg dat een belangrijk deel van de studenten tijdens de opleiding op geen enkele manier met biologische landbouw in aanraking komt. Biologische landbouw is dus nog niet sterk ingebed in de opleidingen. De aandacht ervoor is sterk afhankelijk van de individuele inzet van studenten en docenten. Docenten behandelen biologische landbouw vaak niet in hun onderwijs omdat zij het niet relevant vinden voor hun vakgebied of omdat zij inschatten of merken dat hun doelgroep hier niet op zit te wachten. Daarnaast zijn er docenten die wel aandacht willen geven aan biologische landbouw, maar die geen goede materialen hebben of het lastig vinden dit onderwerp in het eigen onderwijs te integreren.

Beeldvorming positief

De beeldvorming over biologische landbouw onder studenten en docenten in het groen onderwijs is overwegend positief. Hbo-studenten blijken positiever zijn dan mbo-studenten en docenten positiever dan studenten. Zo is meer dan driekwart van de studenten en docenten ervan overtuigd dat biologisch diervriendelijker is en dat steeds meer consumenten voor biologisch zullen kiezen. Bijna driekwart van de studenten en iets minder docenten vinden biologische ondernemers innovatiever dan hun gangbare collega's. Op financieel terrein is men minder positief. Zo vindt minder dan de helft van de studenten biologisch financieel aantrekkelijker dan gangbaar. Bij docenten is dat zelfs minder dan een derde. Terwijl een groot deel van de

ORGANIC FOOD CAMPUS

Naar aanleiding van de resultaten uit het onderzoek hebben CAH Dronten, Groenhorst College en Wageningen UR het initiatief genomen tot het oprichten van een Organic Food Campus. Deze campus moet het centrale aanspreekpunt worden voor scholing op het gebied van biologische voedselproductie, handel en retail. Het doel is te komen tot een coherent aanbod van opleidingen op het gebied van biologische landbouw voor bedrijfsleven en onderwijs. Meer informatie over dit initiatief is te vinden op www.organicfoodcampus.nl.

studenten en docenten het wel eens is met de stelling dat de marge op biologische producten hoger is dan op gangbare. Biologisch wordt door zowel studenten als docenten nauwelijks meer geassocieerd met geitenwollensokken.

Bij ruim een derde van de studenten en docenten is de beeldvorming de afgelopen jaren positiever geworden. Naast gunstige ontwikkelingen in de sector, dragen vooral voorbeelden uit de biologische landbouw, inspirerende docenten, gesprekken met ondernemers, excursies naar biologische bedrijven en stages bij aan een positieve beeldvorming. Studenten en docenten halen ook informatie uit vakbladen. Studenten voornamelijk uit de Boerderij en Nieuwe Oogst, docenten ook uit Ekoland.

Integreren in studie

Docenten en leidinggevenden in het groen onderwijs zijn het erover eens dat onderwijs een rol heeft om biologische landbouw onder de aandacht te brengen. Daarnaast vinden docenten en studenten dat meer informatie over en ervaringen met de biologische sector bijdragen aan een meer realistisch en positiever beeld van de sector. Het merendeel van de studenten heeft daar behoefte aan, zo blijkt uit de enquête. De combinatie van informatie en eigen ervaring lijkt het beste te werken. Het ligt dus voor de hand ernaar te streven dat studenten tijdens hun opleiding op verschillende momenten en manieren kennismaken met biologische landbouw.

Daarvoor moeten docenten weten hoe zij biologische landbouw een plek kunnen geven in hun onderwijs. Het is belangrijk dat onderwijsmaterialen en kennis beschikbaar

zijn op een manier die goed aansluit bij de eindtermen voor de verschillende onderwijsniveaus. Hoe makkelijker de kennis is in te passen, hoe groter de kans dat een docent de biologische lesstof gebruikt. Wat ook stimulerend werkt, is dat docenten onderling ervaringen uitwisselen over hoe zij biologische landbouw aandacht geven in hun lesprogramma's. Docenten die zelf positief staan tegenover het onderwerp, blijken goed in staat hier zelf kennis en ervaringen bij te verzamelen. Docenten die iets minder gedreven zijn, of er geen prioriteit aan kunnen geven, zijn erbij gebaat als materialen makkelijk beschikbaar en goed bruikbaar zijn. Een andere manier om biologische landbouw in het onderwijs vorm te geven, is om gastsprekers vanuit het onderzoek of de praktijk uit te nodigen. Het doel is de positieve trend in de beeldvorming over biologische landbouw in het groen onderwijs door te zetten. Dit is mogelijk door ervoor te zorgen dat alle studenten in het groen onderwijs tijdens hun opleiding kennismaken met biologische landbouw en zich daar verder in kunnen verdiepen. Op basis van goed onderwijs over biologische landbouw kunnen de toekomstige agrarisch ondernemers onder de studenten weloverwogen keuze maken voor een biologische bedrijfsvoering. ■

Auteurs zijn werkzaam bij Praktijkonderzoek Plant en Omgeving (PPO) van Wageningen UR.